

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันนี้ จะเห็นได้ชัดว่า สื่อมวลชนได้เข้ามามีบทบาทอย่างมากในการพัฒนาประเทศ ในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น การเมือง เศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนการศึกษา ทั้งนี้เนื่องมาจากคุณลักษณะเฉพาะอันโดดเด่นประการหนึ่งของสื่อมวลชน ได้แก่ ความสามารถในการเผยแพร่ข่าวสาร ไปถึงผู้รับสารมวลชนจำนวนมากในเวลาอันรวดเร็ว ตัวอย่างเช่น การรายงานข่าวสดทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ การถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลโลกผ่านดาวเทียม การถ่ายทอดการแสดงคอนเสิร์ต เป็นต้น สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความก้าวหน้าของเทคโนโลยีด้านสื่อสารมวลชนที่เปิดโอกาสให้คนทั่วประเทศ หรือแม้กระทั่งคนทั่วโลกสามารถที่จะรับรู้ถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเวลาเดียวกับที่เหตุการณ์นั้นกำลังเกิดขึ้นจริง (ประมะ สตะเวทิน, 2539)

ในบรรดาสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ โทททัศน์นับว่าเป็นสื่อมวลชนที่ได้รับความนิยมและความสนใจจากประชาชนทุกระดับ เนื่องจากว่าโทททัศน์เป็นสื่อมวลชนที่นำเสนอทั้งภาพและเสียง โทททัศน์สามารถนำเสนอเหตุการณ์ต่าง ๆ สู่สาธารณชนได้อย่างชัดเจนและสมจริงที่สุด สอดคล้องกับธรรมชาติในการรับรู้ของคนเราที่รับรู้จากการได้เห็น 75% และจากการได้ยิน 13% ในกระบวนการรับรู้ของมนุษย์ (สิริวรรณ ลอพันธุ์ไพบูลย์, 2532)

เมื่อเปรียบเทียบกับสื่อมวลชนประเภทอื่น ๆ โทททัศน์เป็นสื่อมวลชนที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิต ความคิด ความเชื่อถือของประชาชน ทั้งนี้เพราะหน้าที่ของโทททัศน์ คือ การให้ข่าวสาร ความบันเทิง ความรู้ การกำหนดวัฒนธรรม (บำรุง สุขพรรณ, 2525) โดยเราจะจำแนกอิทธิพลของโทททัศน์ต่อบุคคลออกมาในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการศึกษา สังคมและวัฒนธรรม (เฉลิม สุทธิรักษ์, 2510)

ในด้านการศึกษานั้น โทททัศน์มีส่วนช่วยยกระดับการศึกษาของประชาชนให้สูงขึ้น โดยการให้ความรู้แก่ประชาชนผ่านรายการประเภทต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น รายการข่าว รายการสารคดี รายการโทททัศน์เพื่อการศึกษา รายการทอล์คโชว์ เป็นต้น ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากรายการเหล่านั้น เป็นการเพิ่มพูนความรู้ในด้านต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน อาทิ ความรู้ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ศิลปวัฒนธรรม จริยธรรม รวมไปถึงการประกอบอาชีพ ฯลฯ

ส่วนในด้านสังคมและวัฒนธรรม โทรทัศน์เป็นสื่อที่มีอิทธิพลเหนือจิตใจประชาชนในแง่ของการตัดสินใจในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของประชาชน อาทิ การเลือกซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค การเลือกสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ เป็นต้น ดังนั้นโทรทัศน์จึงถือว่าเป็นแหล่งผลิตและเผยแพร่วัฒนธรรมมวลชน (Mass Culture)

รายการโทรทัศน์ในประเทศไทย สามารถแบ่งรูปแบบตามลักษณะของการจัดทำรายการโทรทัศน์ ออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ซึ่งได้แก่ โทรทัศน์เพื่อการค้าและโทรทัศน์เพื่อการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2522 อ้างถึงใน สิทธิวรรณ ลอพันธุ์ไพบูลย์, 2532) โทรทัศน์เพื่อการค้านั้นประกอบด้วย รายการข่าว รายการสารคดี รายการบันเทิง รายการละคร และภาพยนตร์ ซึ่งทางสถานีโทรทัศน์ต่างก็นำเอารายการเหล่านี้มาทำการค้าโดยการให้เช่าเวลาเพื่อโฆษณาสินค้า ราคาเช่าเวลาเพื่อโฆษณาสินค้านั้นจะสูงมากน้อยแค่ไหน ขึ้นอยู่กับจำนวนผู้ชมและความนิยม ส่วนโทรทัศน์เพื่อศึกษานั้น ในปัจจุบันมีรายการเพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชและของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งออกอากาศทางช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ นอกจากนี้แล้วในส่วน of โทรทัศน์ประเภทบอกรับสมาชิกซึ่งก็คือ ไอบีซีและยูทีวี ก็มีช่องสำหรับการศึกษาด้วยเช่นกัน

รายการโทรทัศน์ที่สถานีโทรทัศน์ส่วนใหญ่นำเสนอ นั้นเป็นรายการที่มุ่งเนื้อหาเกี่ยวกับบันเทิงเป็นหลัก เห็นได้ชัดจากผังรายการของสถานีโทรทัศน์ส่วนใหญ่แบ่งช่วงเวลาถึง 80% ให้กับรายการประเภทบันเทิง (The Nation 21 June 1998 ,23) ทั้งนี้เนื่องมาจากประชาชนที่เป็นผู้ชม นั้นมีจุดมุ่งหมายในการชมรายการโทรทัศน์เพื่อที่จะพักผ่อนหย่อนใจ ผ่อนคลายความตึงเครียดจากภาระกิจประจำวัน ดังนั้นรายการโทรทัศน์จึงถูกสร้างขึ้นมาเพื่อให้บริการกับประชาชนในรูปแบบของความบันเทิงตามที่ประชาชนต้องการและเป็นความบันเทิงที่สามารถจะเลือกรับชมได้ไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย เพียงแต่นั่งอยู่ที่บ้านและเลือกสถานีโทรทัศน์ที่จะชมรายการ ตามใจชอบเท่านั้น เป็นเรื่องที่สามารถทำได้ง่าย ๆ ราคาไม่แพง เมื่อเปรียบเทียบความบันเทิงในรูปแบบอื่น ๆ

ในช่วงหลายสิบปีที่ผ่านมา รายการบันเทิงประเภทหนึ่งที่ประชาชนให้ความสนใจมากได้แก่ รายการละครโทรทัศน์ การที่ผู้ชมส่วนใหญ่มุ่งที่จะชมละครโทรทัศน์นั้น เนื่องมาจากต้องการพักผ่อนหย่อนใจหลังจากตรากตรำทำงานมาทั้งวัน และการชมละครภาพยนตร์ชุดทางโทรทัศน์จะช่วยให้ผู้ชมลืมชีวิตประจำวันอันซ้ำซากจำเจ หันมาผ่อนคลายอารมณ์ด้วยการเฝ้าดูชีวิตสมมติของตัวละคร ที่ผู้สร้างได้สะท้อนออกมาไม่ว่าจะเป็นเรื่องกระทบกระเทือนสังคมในปัจจุบัน หรือเป็นเรื่องชีวิตภายในครอบครัว หรืออาจจะเป็นเรื่องที่ค่อนข้างจะเป็นจินตนิยาย ก็ยังมีผู้ชมที่จะติดตามอย่างไม่รู้จักเบื่อหน่าย และผู้สร้างก็จะผูกเรื่องในละครโทรทัศน์ให้ชวนติดตาม

งานวิจัยค้นคว้าทั้งของต่างประเทศและในประเทศแสดงให้เห็นว่า ละครโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อประชาชนอย่างมาก ทั้งในแง่บวกและในแง่ลบ อิทธิพลของละครโทรทัศน์ในแง่บวก คือ การทำให้คนฉลาดขึ้น การกระตุ้นให้คนรู้จักแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ การทำให้ประชาชนเกิดความเพลิดเพลินสนุกสนาน ได้รับข่าวสารความรู้ที่เป็นประโยชน์และปรับเปลี่ยนบุคลิกภาพไปในแนวทางที่สังคมยอมรับ ส่วนแง่ลบของละครโทรทัศน์ก็คือ ผู้ดูมีแนวโน้มจะเลียนแบบพฤติกรรมที่สังคมไม่พึงปรารถนา และความรุนแรงโหดร้ายต่าง ๆ ที่มีในรายการโทรทัศน์ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อระดับจริยธรรมและพฤติกรรมของประชาชนที่ลดต่ำลง อย่างไรก็ตามโทรทัศน์เสนอเนื้อหาในสิ่งที่ดี ประชาชนก็มีแนวโน้มที่จะประพฤติปฏิบัติ แต่ถ้าโทรทัศน์เสนอเนื้อหาไม่ดี ก็จะส่งผลในทางตรงกันข้าม(สุพัตรา คูหากาญจน์, 2530) นอกจากนี้ ผลการศึกษาวิจัยยังชี้ให้เห็นว่า “ละครโทรทัศน์” มีศักยภาพสูงในการกระตุ้นให้ผู้รับสารเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ อาทิ ความกระตือรือร้นใฝ่หาความรู้ด้วยตนเอง เป็นต้น (ปาริชาติ สถาปิตานนท์ สโรบล, 2541) นอกจากนั้นงานวิจัยในประเทศไทยก็แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของละครโทรทัศน์ต่อประชาชน อาทิ Kant Udompim (1997) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ผลกระทบของรายการประเภทสาระบันเทิงที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมที่น่าเสนอ : กรณีศึกษาภาพยนตร์ญี่ปุ่นชุดโอชิน” เขาพบว่า ผู้ชมภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวที่เป็นชาวไทยเรียนรู้ถึงค่านิยมส่งเสริมสังคมหลัก ๆ 4 ค่านิยมคือ การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การอุทิศตนเพื่อสังคม การแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่เหมาะสมกับสังคม ตลอดจนการมีความคิดสร้างสรรค์

ละคร หรือ ภาพยนตร์ชุดที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ต่าง ๆ ในปัจจุบันสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ ประเภทแรกคือ ละครหรือภาพยนตร์ชุดที่ผลิตขึ้นเองโดยทีมงานในประเทศ ซึ่งทางสถานีโทรทัศน์จัดผลิตขึ้นและมีทีมงานในการผลิตละครโทรทัศน์หรือภาพยนตร์เป็นผู้ดำเนินการ หรือรายการที่มีบริษัทผลิตละครหรือภาพยนตร์เป็นผู้รับจ้างผลิตให้กับสถานีโทรทัศน์ หรือผู้จัดรายการขอเช่าเวลาสถานีโทรทัศน์เพื่อนำเสนอผลงานละครหรือภาพยนตร์ที่ผลิตขึ้น ประเภทที่สองคือ ละครหรือภาพยนตร์ชุดที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ ซึ่งปัจจุบันมีการนำเข้าจาก ฮอลลีวูด ญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกา โดยเจ้าของรายการหรือสถานีอาจติดต่อซื้อรายการด้วยตนเอง หรืออาจติดต่อโดยผ่านตัวแทนนำเข้ารายการโทรทัศน์

ภาพยนตร์จีนชุดจากต่างประเทศเป็นรูปแบบของความบันเทิงรูปแบบหนึ่งที่มีความนิยมจากผู้ชมชาวไทยอย่างมากในปัจจุบันจะเห็นได้จากในแต่ละช่องวันหนึ่งก็จะต้องมีการนำเสนอภาพยนตร์จีนชุดอย่างน้อยวันละเรื่อง เนื้อหาของภาพยนตร์จีนชุดเหล่านี้มีความหลากหลาย อาทิ ความรัก การสู้รบ การแก้แค้น คุณธรรม ความยุติธรรม ความอดทนและการทำงานหนักเพื่อที่จะประสบความสำเร็จ เป็นต้น

ในบรรดาภาพยนตร์จีนชุดเรื่องต่าง ๆ ภาพยนตร์จีนชุด “เปาบุ้นจิ้น” เป็นภาพยนตร์จีนที่ให้ทั้งสาระและความบันเทิงแก่ผู้รับสารมวลชน โดยสาระที่สอดแทรกอยู่ในเนื้อหาที่สนุกสนานชวนติดตามของภาพยนตร์เรื่องนี้คือ คุณธรรม ค่านิยมอันน่าพึงปรารถนาทางสังคมต่าง ๆ เช่น ความยุติธรรม ศีลธรรม ความซื่อสัตย์ ความจงรักภักดี เป็นต้น โดยในแง่นี้แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างอันชัดเจนระหว่างภาพยนตร์จีนชุด “เปาบุ้นจิ้น” และภาพยนตร์จีนชุดเรื่องอื่น ๆ ที่มีแต่การฆ่าฟัน มีแต่การแก้แค้นซึ่งเป็นการสอนค่านิยมที่ผิดให้กับผู้ชม

บริษัท ทีวีบี แห่งประเทศฮ่องกงได้นำเรื่องเปาบุ้นจิ้นมาผลิตเป็นละครชุดเรื่องยาว ซึ่งคดีที่นำมาทำเป็นละครนั้นมีกว่า 200 คดี การแพร่ภาพของภาพยนตร์จีนชุด “เปาบุ้นจิ้น” เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 สำหรับการออกอากาศในประเทศไทยนั้น ไทยทีวีสีช่อง 3 เริ่มนำเปาบุ้นจิ้นมาออกอากาศตั้งแต่วันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ. 2537 ในระหว่างช่วงเวลา 20.30 – 21.30 น. ตั้งแต่วันพุธถึงวันอาทิตย์ โดยในการออกอากาศในครั้งแรกนี้เป็นเวลากว่า 1 ปี ความนิยมของรายการนั้นอยู่ในระดับที่สูงมาก จนกระทั่งนำมาออกอากาศเป็นครั้งที่สองซึ่งเริ่มต้นเมื่อเดือนมกราคม ปีพ.ศ. 2540 ในช่วงเวลาระหว่าง 17.30 – 18.30 น. ทุกวันจันทร์ถึงศุกร์ การแพร่ภาพถึง 2 ครั้งทางช่อง 3 ของภาพยนตร์จีนเรื่อง “เปาบุ้นจิ้น” คงเป็นการยืนยันถึงความนิยมอันสูงสุดที่เปาบุ้นจิ้นได้รับจากผู้ชม

เนื้อเรื่องของภาพยนตร์จีนชุด “เปาบุ้นจิ้น” เกี่ยวข้องกับ เปาบุ้นจิ้นซึ่งเป็นขุนนางอยู่ในสมัยรัชกาลที่ 3 ของแผ่นดินซ่ง ซึ่งก็คือพระเจ้าซ่งจินจงฮ่องเต้ หรือ ราว 1,000 ปีมาแล้ว เปาบุ้นจิ้นทำหน้าที่เป็นผู้พิพากษาของแห่งศาลไคฟง โดยส่วนตัวแล้วเปาบุ้นจิ้นเป็นคนที่มิมีนิสัยรักความซื่อสัตย์มาก ดังนั้นในการตัดสินคดี เปาบุ้นจิ้นจะตัดสินอย่างเที่ยงตรงมิได้เห็นแก่หน้าผู้ใดทั้งสิ้น ด้วยเหตุนี้จึงเป็นที่หวั่นเกรงของผู้ทุจริตคิดมิชอบทั้งปวง ตั้งแต่กษัตริย์ลงมาถึงสามัญชน ถ้ากระทำผิดแล้วก็พิจารณาลงโทษไปตามความผิดให้เป็นไปตามตัวบทกฎหมาย

ดังนั้นเราอาจกล่าวได้ว่า ภาพยนตร์จีนชุด “เปาบุ้นจิ้น” นับว่าเป็นการเปิดมิติใหม่ของการนำรายการเพื่อความบันเทิงมาสอนประชาชนเกี่ยวกับค่านิยมเพื่อสังคมต่าง ๆ เพื่อเป็นการยกระดับจิตใจของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนที่กำลังจะกลายเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติในอนาคต และยิ่งในขณะนี้ที่สถานการณ์ทางเศรษฐกิจของแต่ละประเทศตกต่ำ ประชาชนเป็นจำนวนมากตกงาน ยากจน คุณธรรมภายในจิตใจของคนเป็นจำนวนมากเสื่อมทรามลง โดยจะเห็นได้ชัดจากการที่มีข่าวเกี่ยวกับอาชญากรรมเพิ่มขึ้น มีการปล้นธนาคารเพิ่มขึ้น มีการฉ้อโกงกันเพิ่มขึ้น ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่สื่อโทรทัศน์ควรจะเข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักถึงศีลธรรมอันดีต่าง ๆ เพื่อจะได้ทำให้ทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข

ด้วยเหตุที่โทรทัศน์เป็นสื่อที่มีอิทธิพลในด้านต่าง ๆ อย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการยกระดับคุณธรรมในจิตใจของคน การกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมการเล่นแบบในกลุ่มผู้ชม ตลอดจนเกิดการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เป็นต้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาถึง “ผลทางสังคมภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น” ที่มีต่อผู้ชมในกรุงเทพมหานคร” โดยประเด็นหลักที่มุ่งศึกษาคือ การมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมที่นำเสนอในภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น” การเรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคม การมองเป่าบุ๋นจิ้นในฐานะแม่แบบ การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงกับตัวเป่าบุ๋นจิ้น ความสัมพันธ์ระหว่างการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงกับการเรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคมของผู้ชม ตลอดจนเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมที่นำเสนอ การเรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคม ความเป็นแม่แบบ และการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงของผู้ชมที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน

วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมที่นำเสนอในภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น” ของผู้ชมภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น”
2. เพื่อศึกษาการเรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคมของผู้ชมภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น”
3. เพื่อศึกษาการมอง “เป่าบุ๋นจิ้น” ในฐานะแม่แบบในการดำรงชีวิตของผู้ชมภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น”
4. เพื่อศึกษาการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงกับ “เป่าบุ๋นจิ้น” ของผู้ชมภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น”
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงกับการเรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคมจากภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น”
6. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมที่นำเสนอ การเรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคม ความเป็นแม่แบบ และการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงของผู้ชมภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น” ที่มีเพศและเชื้อชาติแตกต่างกัน

ปัญหาคำวิจัย

1. ผู้ชมภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น” มีส่วนร่วมในวัฒนธรรมที่นำเสนอในภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น” มากน้อยเพียงใด
2. ผู้ชมภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น” เรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคมจากภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น” มากน้อยเพียงใด

3. ผู้ชมภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น” มอง “เป่าบุ๋นจิ้น” ในฐานะแม่แบบในการดำรงชีวิตหรือไม่ อย่างไร

4. ผู้ชมภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น” มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงกับ “เป่าบุ๋นจิ้น” หรือไม่ อย่างไร

สมมติฐานการวิจัย

1. ระดับการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงกับเป่าบุ๋นจิ้น มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการเรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคม

2. ระดับการมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมที่นำเสนอของผู้ชมภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น” แตกต่างกันตาม เพศและเชื้อชาติ

3. ระดับการเรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคมของผู้ชมภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น” แตกต่างกันตาม เพศและเชื้อชาติ

4. ระดับการมองเป่าบุ๋นจิ้นในฐานะแม่แบบในการดำรงชีวิตของผู้ชมภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น” แตกต่างกันตาม เพศและเชื้อชาติ

5. ระดับการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงของผู้ชมภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น” แตกต่างกันตาม เพศและเชื้อชาติ

ค่านิยมศัพท์

1. สารบันเทิง (Entertainment-Education) หมายถึงกลยุทธ์ด้านการสื่อสารที่รวมเอาข่าวสารความรู้กับความบันเทิงเข้าด้วยกัน เพื่อให้ผู้ชมมีความรู้ มีทัศนคติที่พึงประสงค์และมีพฤติกรรมภายนอกที่เกี่ยวกับประเด็น หรือ เนื้อเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา

2. ค่านิยม (Values) อุดมคติที่เป็นนามธรรมไม่ว่าจะเป็นในด้านบวกหรือในด้านลบ โดยค่านิยมจะไม่ยึดติดกับสถานการณ์หรือสิ่งของใด ๆ แต่เป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความเชื่อของบุคคล ค่านิยมนั้นมี 2 ประเภทใหญ่ คือ ค่านิยมเป้าหมายและค่านิยมที่พึงปรารถนา โดยค่านิยมเป้าหมาย (terminal values) หมายถึงความเชื่อที่เกี่ยวกับเป้าหมายหลักในชีวิตของบุคคล ในขณะที่ค่านิยมที่พึงปรารถนา (instrumental values) เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพื่อที่จะนำไปสู่เป้าหมายสูงสุดในชีวิต

3. ค่านิยมส่งเสริมสังคม (Prosocial Values) หมายถึงคุณค่าที่พิจารณาว่าเป็นที่ต้องการของสังคมโดยสมาชิกส่วนใหญ่ในระบบสังคม งานวิจัยเรื่องนี้ศึกษาการเรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคมในประเด็นต่อไปนี้ ได้แก่ ความเป็นตัวของตัวเอง ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความกตัญญูรู้คุณ การปรับตัวเข้ากับโอกาสจังหวะสิ่งแวดล้อม การรักษาน้ำใจกัน การบังคับตัวเอง ความมีน้ำใจเมตตา ความสุภาพ ความเอาจริงเอจัง การแสวงหาความรู้ ความกล้า การประมาณตนและความรักสันโดษ การมีอารมณ์สงบและความสำรวม การให้อภัย การมีแนวคิดกว้าง ความรักใคร่ชอบพอ ความอ่อนน้อมเชื่อฟัง ความสะอาด ความสนุกสนานร่าเริง การพึ่งพาอาศัยกัน ความคิดสร้างสรรค์ ความทะเยอทะยาน และความยุติธรรม
4. แม่แบบ (Role Model) หมายถึง บุคคล หรือ ตัวละครที่แสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งที่สามารถสังเกตได้โดยบุคคลอื่น แม่แบบทางบวกคือบุคคลที่แสดงพฤติกรรมในลักษณะเพื่อสังคม หรือ เป็นที่พึงปรารถนาของสังคม ในขณะที่แม่แบบทางลบมีลักษณะตรงกันข้ามซึ่งก็คือ บุคคลซึ่งแสดงพฤติกรรมที่ต่อต้านสังคม หรือมีพฤติกรรมที่ไม่เป็นที่พึงปรารถนาของสังคม งานวิจัยเรื่องนี้ศึกษาความเป็นแม่แบบของเป่าบุ๋นจิ้นในประเด็นต่อไปนี้ ได้แก่ ความเป็นแม่แบบต่อผู้ชม ความรู้สึกอยากให้คุณมีลักษณะนิสัยเหมือนเป่าบุ๋นจิ้น การสนับสนุนพฤติกรรมของเป่าบุ๋นจิ้น และความรู้สึกยกย่องในพฤติกรรมของเป่าบุ๋นจิ้น
5. การมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมที่น่าเสนอ (Cultural Shareability) หมายถึงลักษณะของสื่อที่สามารถสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างวัฒนธรรมในระดับนานาชาติ งานวิจัยเรื่องนี้ศึกษาการยอมรับแนวคิดเชิงวัฒนธรรมในประเด็นต่อไปนี้ ความเหมาะสม ความเข้ากันได้ ความสอดคล้องระหว่างแนวคิดที่น่าเสนอในภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น” กับวัฒนธรรมในสังคมและความเข้าใจแนวคิดที่น่าเสนอ
6. ระดับปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริง (Parasocial Interaction) หมายถึง การที่ผู้ชมรายการต่าง ๆ มีจินตนาการว่าตนมีโอกาสใกล้ชิด รู้จัก และพูดคุยกันแบบตัวต่อตัวกับตัวละครหรือนักแสดงที่ตนชื่นชอบในแง่มุมต่าง ๆ ราวกับว่าบุคคลดังกล่าวเป็นเพื่อนสนิทหรือคนใกล้ชิด ซึ่งประเด็นที่ใช้วัดได้แก่ ความรู้สึกสนิทสนมกับเป่าบุ๋นจิ้นเสมือนเป็นเพื่อน ความสนใจติดตามชมตัวละครเป่าบุ๋นจิ้นในสื่อ ต่าง ๆ ความเข้าใจความรู้สึกของเป่าบุ๋นจิ้น และความรู้สึกชื่นชอบในตัวเป่าบุ๋นจิ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาผู้ชมภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น” ในกรุงเทพมหานคร เนื่องจากประชาชนกรุงเทพเป็นกลุ่มคนที่ประกอบด้วยคนที่มีความหลากหลายที่เดินทางเข้ามายังกรุงเทพมหานครเพื่อศึกษาต่อ ทำงานทำ ตลอดจนเข้ามาตั้งถิ่นฐาน นอกจากนี้ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีโอกาสที่จะเข้าถึงสื่อมวลชนได้มากกว่าทั้งนี้เพราะความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีทางการสื่อสารมวลชนเช่น ดาวเทียม เคเบิลทีวี เป็นต้น

ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาประชากรโดยแบ่งตามอาชีพได้แก่ ข้าราชการพนักงานรัฐวิสาหกิจ นักเรียนนักศึกษา พนักงานบริษัทเอกชน เจ้าของกิจการผู้ประกอบการ และกลุ่มคนที่ไม่ได้ประกอบอาชีพอย่างเป็นทางการได้แก่ แม่บ้าน บุคคลเกษียณอายุ และคนว่างงาน เพื่อที่จะได้ตัวแทนที่เหมาะสม มีความหลากหลาย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อนำไปเป็นกรณีศึกษาสำหรับการใช้กลยุทธ์รายการสารบันเทิง ในการปลูกฝังค่านิยมที่เป็นประโยชน์ให้กับประชาชน พัฒนาริยธรรมของประชาชน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาประเทศในแง่ของคุณภาพของประชาชน
2. เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงการวางแผนการใช้ละครโทรทัศน์ เพื่อพัฒนาประชาชนโดยการสอดแทรกเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ เช่น ค่านิยมที่พึงปรารถนาต่าง ๆ ของสังคม ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต เป็นต้น